

Prezentácia vedecko-odbornej práce pomocou PowerPointu

Prof. MUDr. Dušan Meško, PhD.

"It takes one hour of preparation for each minute of presentation time." Wayne Burgraff <i>18th century American philosopher</i>	Potrebujeme jednu hodinu prípravy na každú minútu prezentácie.
For the things we have to learn before we can do them, we learn by doing them. Aristoteles	Veci, ktoré sa musíme naučiť predtým, ako ich vieme robiť, sa učíme tak, že ich robíme. Aristoteles
If I cannot picture it, I cannot understand it. A. Einstein	Ak to neviem nakresliť, tak to nemôžem pochopiť.

ÚVOD

PowerPointová obrazová prezentácia (PPT prezentácia) sa dnes realizuje najčastejšie multimedialnými prostriedkami, ktoré umožňujú výrazne zvýšiť výpovednú hodnotu poskytovaných informácií. Pri príprave prezentácie je potrebné prihliadať na to, komu je určená (napríklad vysokoškolskému publiku, alebo odborníkom-špecialistom). Je vhodné si uvedomiť, že samotná prezentácia je významnou vizitkou inštitúcie, ktorú na vedeckom, alebo odbornom podujatí reprezentuje autor (autorský kolektív). Elektronická forma spracovania a prezentovanie výsledkov skúmania, odbornej, či prehľadovej, alebo firemnej prezentácie dáva autorovi do rúk silnú zbraň. Musí ju však perfektne ovládať, inak sa jej klady zmenia na zápory, či dokonca na neriadenú strelu, neprehľadnú farebno-textovú šou. Samotné diapozitívy by nemali prezentovať umelecké dielo z hľadiska obsahu, či farebnosti. Ich úlohou je sprostredkovať určitý obsah a nie je dobré, keď prezentácia prináša len estetický zážitok. Snáď len vstupný diapozitív (ice-breaker slide) a záverečný diapozitív (key-points slide) môžu mať takýto charakter. Na druhej strane kvalitná, zaujímavá a moderne spracovaná obrazová a ilustrovaná dokumentácia môže upútať pozornosť auditória a výrazne zvýšiť záujem o obsahovú stránku prezentácie. Pri tomto druhu prezentácie nejde o efektnosť, ale o efektivitu. V jednej výskumnej analýze 1 000 kongresových prezentácií z odborných podujatí bolo efektívnych len 52, ostatné len „boli“. Možno povedať, že prezentácia odbornej práce pomocou PowerPointu iba v podobe premietaného textu (bez schém, obrázkov, grafov, fotografií a pod.) je doslova hazardným zneužívaním modernej a nákladnej multimedialnej techniky. Je nekolegiálne a neprofesionálne, ak sa počítačová technika používa skôr ako premietací písací – čítací stroj, než moderný komunikačný prostriedok. V takomto prípade je voči poslucháčom férovejšie radšej im poslať e-mailom prostý text, oni si ho doma v pokoji prečítajú. Skrátka neinzultuje inteligenciu poslucháčov, nezabíjajte v sebe a v poslucháčoch kreatívneho ducha. A čo je nesmierne dôležité, PowerPointová prezentácia je vizuálna prezentácia.

AKO NA PRÍPRAVU PREZENTÁCIE?

Na začiatku prípravy diapozitívov je dôležitá vnútorná predstava o prezentácii. Najmä pri tomto type prezentácie si treba uvedomiť, že z hľadiska vnímania existujú dva typy ľudí, tí, čo percipujú lepšie vizuálny prejav (right-brain thinkers) a tí, čo vnímajú lepšie verbálny a textový prejav (left-brain thinkers). Kompromis s cieľom osloviť celé auditórium, t.j. obidva typy poslucháčov, predstavuje vhodná kombinácia verbálnej a vizuálnej prezentácie. Všeobecne sa percepčia (i pochopenie) obsahu pri verbálnom prejave pohybuje v rozmedzí 8 - 20 % povedaného, pri vizuálnej informácii 25-35 % a pri kombinovanom verbálnom a vizuálnom prejave 60 - 85 % podaných informácií. Kvalitný vizuálny vnem zostáva v pamäti oveľa dlhšie, ako samotné hovorené slovo. Jeden kvalitný obrázok môže „povedať viac, než tisíc slov“ (aj keď obrázok nemôže nahradiť osobný prejav).

NA ČO NEZABUDNÚŤ PRI PRÍPRAVE PPT PREZENTÁCIE

Úvodný diapositív (nadpis, záhlavie)

Na úvodnom diapositíve musí byť uvedený názov práce, úplné meno autora/autorov (zvyčajne bez titulov) a názov pracoviska/inštitúcie, v ktorej autor/autori pracujú. Pri prezentácii v zahraničí je vhodné uviesť aj názov krajiny (štátu), z ktorej autor pochádza. Názov práce/témy má byť jednoduchý, stručný, výstižný, pravdivý; atraktívny ako titulok v novinách, maximálne 6 - 8 slov, ideálne zo slovníka kľúčových slov; v názve nesmie byť žiadne zbytočné slovo. Je možné uviesť ho veľkými písmenami. Na úvodnom diapositíve možno fakultatívne uviesť dátum a miesto podujatia, emblém, resp. malú fotografiu inštitúcie, prvého autora a pod. Pozor, neodporúča sa použiť všetko naraz.

Textová časť diapositívu

Rozdelenie diapositívov z hľadiska obsahu je porovnateľné s publikáciou (napríklad: úvod – cieľ a dôvody vykonania štúdie, materiál a metódy, výsledky, diskusia, závery, odporúčania). Záleží však na autorovi, či sa mu podarí ponúknuť maximum informácií pri minimálnom, či nevyhnutnom rozsahu textovej časti. PowerPointová prezentácia poskytuje množstvo prezentačných foriem podľa obsahu témy, napríklad, keď je prednáška zameraná edukačne, alebo prehľadovo, nemusí mať vyššie uvedené členenie. Celá prezentácia má „rozprávať príbeh“. V spojení s ostatnými použitými médiami môže byť prezentácia pomocou diapositívov veľmi pôsobivá a priniesť okrem odborných poznatkov aj príjemný kultúrny zážitok. Z textu celej práce sa má na diapositíve uvádzať len to, čo na ňom skutočne musí byť. Viac textu znamená v tomto prípade menej komunikácie (menej textu znamená viac komunikácie), preto si text treba opakovane čítať a vylúčiť nadbytočné slová/údaje, ktoré by mohli vnímanie diapositívu sťažovať. Vety majú byť krátke, výstižné, heslovité a slová jednoduché, jednoznačné a rýchlo vnímateľné. Vlastne to nemusia byť ani „celé vety“, práve v tom sa skrýva cit pre výstižnosť textovej informácie. Používať „úplné vety“ na diapositíve sa odporúča iba pri presnom citovaní slov/informácií iných autorov. Na druhom diapositíve stačí stručný úvod (5-7 stručných viet) s uvedením hypotéz, skúmaných problémov/otázok, prípadne aj s odvolaním sa na predchádzajúci výskum. Stručné majú byť aj informácie k výsledkom, diskusii. V závere treba zdôrazniť len to, čo podstatné sa zistilo, v čom spočíva význam zistení pre prax, alebo pre ďalší výskum.

Jednotlivé textové časti sa píše na šírku (landscape), t.j. kopírujú skôr charakter katalógu, než knihy. Text sa odporúča zarovnávať na celú šírku riadkov príslušnej časti. Zarovnávanie na stred zhoršuje podmienky na čítanie. Alternatívou je zarovnávanie textu na ľavý okraj, takto editovaný text sa tiež dobre číta. Neodporúča sa písať celý text iba veľkými písmenami. Pre optimálnu čitateľnosť údajov na diapositíve platí paralela dobrej viditeľnosti divadelného predstavenia z posledného radu. Každý autor by si mal osvojiť princípy vizuálne vyhovujúceho písania, rozloženia textu, riadkovania, členenia, zvýrazňovania, písma, jednoznačnosti a stručnosti textu.

Prednášajúci nemá text kompletne čítať (= PowerPoint Karaoke), nemá podceňovať poslucháčov v auditoriu, že čítať nevedia ☺. A je prakticky nemožné zosynchronizovať počúvanie doslovného čítania textu prednášajúcim s vlastným čítaním textu poslucháčom. Reverzné karaoke je vtedy, keď prednášajúci premieta textom preplnený diapositív a súčasne číta z pultu úplne iný text. Úlohou prednášajúceho je dať k textu vlastný výklad. Pozor, ak prednášajúci neovláda podstatu a obsah prezentácie a vypadne električka, v sále môže zostať ticho. PowerPoint je vizuálna pomôcka, nie čítačka textu.

Používanie písma

Pri príprave a používaní diapozitívov sa z typov písma (font) osvedčili napríklad Arial, Courier, Helvetica, Verdana, Tahoma. Písmo sa má ľahko čítať, musí byť jasné pri akejkoľvek veľkosti, očami ľahko, plynulo skenovateľné. Neodporúča sa písmo Times New Roman (= tzv. pätkové písma – Serif, Book Antiqua a pod.), ani rôzne ozdobné/gotické fonty. Na všetkých diapozitívoch sa má používať len jeden zvolený typ písma, ktoré možno podľa potreby ešte podčiarkovať (opatrne), alebo upraviť na tučné. Opatrne sa má používať zošikmené písmo (italica). Pre dobrú čitateľnosť zo všetkých miest prednáškovej miestnosti má byť veľkosť písma základného textu minimálne 22 a viac bodov, veľkosť písma nadpisu práce/diapozitívu aspoň 36 a viac bodov (a na všetkých diapozitívoch použit' potom rovnakú veľkosť) a podnadpisov 28 a viac bodov. Vhodná veľkosť písma zaručuje niekedy až 90 % úspechu pri vnímaní diapozitívu.

Používanie farieb pozadia a písma

Pozadie diapozitívu by malo byť farebne primerane zladené, odporúča sa použiť rovnakú farbu pozadia pre celú prezentáciu. Poslucháča nerozptyľuje zmena farebnosti a lepšie sa koncentruje na obsah. Treba vybrať také farby pozadia a písma, ktoré sú dobre viditeľné, kontrastné a jasné i v zatemnenej miestnosti. Farba pozadia má zdôrazňovať obsah prezentácie, nie jej dominovať, má slúžiť na zvýraznenie písma, nie na upútanie audítoria. Veľmi citlivo sa má používať pozadie s nejakým námetom (príroda). Neodporúčajú sa fosforeskujúce a príliš nápadne žiarivé farby ani písma ani pozadia. Pri farebnej kompozícii by mal autor myslieť aj na prípadné poruchy vnímania farieb u niektorých ľudí (napr. farbosleposť pre zelenú a červenú cca u 10 % populácie). Čo sa týka farby písma, na svetlom pozadí by malo byť písmo tmavé; najvhodnejšia je čierna farba písma, ale môžu to byť aj tmavé odtiene modrej, zelenej, fialovej, či hnedej farby. Písmo má byť dostatočne kontrastné oproti pozadiu. Nemá sa používať pastelové pozadie a pastelová farba pre písmo. Univerzálny recept vraví, že vo všetkých stupňoch osvetlenia (v niektorých miestnostiach sa nedá zatemniť, a môže svietiť slnko) naisto funguje biele pozadie a čierne písmo. Vhodnými farebnými kombináciami pre diapozitívy sú biele/bledé pozadie a čierne/tmavomodré písmo; pozadie v odtieni tmavšej modrej/fialovej a písmo matnejšie žlté/biele atď. Pokiaľ nie je miestnosť preslnená, vhodné je tmavšie pozadie s bledým písmom; v úplne zatemnenej miestnosti sa odporúča tmavé pozadie s bledým písmom. Čo sa týka počtu a spektra farieb pozadia a písma, odporúča sa skôr konzervatívny prístup. Na diapozitíve by nemali byť viac ako štyri farby vrátane farby písma (okrem obrázkov). Samozrejme, autor si má vyskúšať čitateľnosť, kontrast písma a pozadia jednotlivých farieb písma a podkladov vopred a za rôznych intenzít zatemnenia/osvetlenia v miestnosti.

Ilustrácie

Úspešnosť PPT prezentácie závisí od kvality ilustrácií, obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, alebo videa. Ideálna je taká koncepcia diapozitívov, ktoré potrebujú minimum komentárov k samotnému obsahu diapozitívu (samovysvetľujúci obsah) a prednášajúci má tak možnosť dať pridanú hodnotu k diapozitívu tým, že rozširuje premietané informácie. Kvalitné vizuálne prvky povedia viac, ako niekoľko diapozitívov detailne textovo opisujúcich, či vysvetľujúcich informácií. **Fotografie** a **obrázky** majú mať primeranú veľkosť k celkovej proporčnej kompozícii diapozitívu. Majú byť dobre viditeľné a dostatočne výpovedné aj pre poslucháčov v zadných radoch audítoria. Pri prevažujúcich tmavších fotografiách sa používa svetlejšie pozadie diapozitívu a naopak. Pri sťahovaní obrázkov z internetu sú tieto občas menej kvalitné formáty (s nižším stupňom rozlíšenia), napríklad .gif, .jpeg, .jpg, .nbp, kvalitnejšie (s vyšším stupňom rozlíšenia) sú formáty napríklad .tiff, .bmp. Dnešné prenosové rýchlosti na internete a kapacitné možnosti počítačov už nekolidujú s rýchlosťou nahrávania obrázkov, videí, ako tomu bolo ešte pred pár rokmi. Pri 10-minútovej prezentácii sa odporúča použiť najviac 3-6 obrázkov. Ak autor používa pri prezentácii **grafy**, majú mať jednotnú úpravu a veľkosť (najviac dva druhy grafov). Z grafov a tabuliek treba odstrániť všetky nepotrebné informácie. Jednoduché grafy/tabuľky majú vyššiu výpovednú hodnotu. Na jednom grafe by

nemalo byť viac ako 6 vertikálnych stĺpcov, alebo 3 horizontálne stĺpce. Vôbec nie je potrebné vyjadrovať ich obsah trojrozmerným zobrazením pomocou odtieňov v dúhových farbách. Aktuálne/významné údaje sa majú uviesť priamo do grafov. Údaje v tabuľkách a grafoch majú mať význam pre poslucháča, majú byť zapamätateľné, nemajú ho zmiast'. Prezentácia výsledkov vedeckovýskumnej práce má byť triezva a skôr konzervatívnejšia v porovnaní s možnosťami, ktoré ponúka počítač. Prehustené tabuľky a grafy zvyčajne neprinášajú očakávaný efekt. Optimálne by veľkosť **tabuľky** nemala presahovať 4 stĺpce a 6 riadkov. Číselné údaje v grafoch a tabuľkách sa uvádzajú zvyčajne s presnosťou maximálne na jedno desatinné miesto (ak si to situácia výnimočne nevyžaduje inak, napríklad pri uvádzaní významnosti rozdielov). Podľa možností treba zásadné tabuľkové údaje spracovať radšej do formy grafu (lepšie sa vnímajú podstatné údaje). Nemajú sa používať žiadne grafy a tabuľky s nepodstatnou výpovednou hodnotou.

Pri príprave prezentácie si treba uvedomiť, že ilustrácie, príliš zamerané na estetické vyznenie, luminiscenčné farby, alebo majstrovsky prepracované počítačové obrázky nenahradia nedostatky v obsahu. Opatrní treba byť aj v úsilí spestriť prezentáciu „vtipnými“ obrázkami. Všetky prevzaté ilustrácie akéhokoľvek charakteru musia byť na diapozitíve uvedené s odkazom na pôvodný zdroj ilustrácie (ochrana autorských práv; prednášajúci sa tak vyhne nepríjemnému vysvetľovaniu). Niektoré doplnkové softvéry i vlastný PP umožňujú zaradiť do prezentácie aj animovanú verziu grafov, animované fotomontáže, morfing (napr. premena jednej tváre na tvár inú). Pozor, všetky animácie musia súvisieť s témou prednášky a musia byť pripravené citlivo a profesionálne, inak môžu pôsobiť detinsky. Ak je nevyhnutná zvuková informácia (napr. posluchový nález, zvuková nahrávka anamnézy a pod.), treba brať do úvahy aktuálne akustické podmienky v kongresovej sále. **Videozáznamy** (napr. endoskopické, rádiodiagnostické nálezy, zábery z laboratórnych pokusov) sú najčastejšie vo formátoch .avi, .mov, .mpeg, .mp4, .wram a podobne. Pri 10-minútovej prednáške by jednotlivý videozáznam nemal trvať dlhšie ako 15 - 20 sekúnd. Ak kvalitný obrázok dokáže nahradiť 1 000 slov, špičkovú komponovanú video dokáže nahradiť 10 000 slov (samozrejme, obrazne). Efektívny môže byť aj videozáznam z oblasti virtuálnej medicíny (tzv. medicína 2.0) (napr. virtuálna invazívna endoskopia, virtuálna ambulancia). Ak je organizátor schopný zorganizovať priame vysokorýchlostné napojenie na internet, možno vložiť do prezentácie niekoľko vhodne zapadajúcich webových liniek a spustiť ich ako „živé vysielanie“ (online). Výzvou môže byť dokonca krátky vstup (do 2 - 3 minút) kolegu z významného pracoviska (napr. prostredníctvom prostredia Skype). Upozorňujeme, že nie vždy musí takýto interaktívny spôsob prezentácie dopadnúť dobre (napr. zlyhanie pripojenia), a chce to cvik a isté skúsenosti. Táto kapitola si nenárokuje otvárať tému videokonferenčnej prezentácie.

Technická príprava/spracovanie diapozitívov

Príprava kvalitnej multimedialnej prezentácie si vyžaduje určité zručnosti a skúsenosti (dizajn, grafické spracovanie, farebné zladenie, čitateľnosť). Pri menších skúsenostiach treba zveriť aspoň niektoré časti prípravy skúseným profesionálom (najmä pri príprave prezentácie na európske, alebo svetové podujatie).

PRAKTICKÉ RADY

Je všeobecne známe, že jeden obrázok povie viac než tisíc slov a vizuálny vnem zostáva v pamäti oveľa dlhšie, ako verbálny podnet. Informácie na diapozitívoch majú byť heslovité; dlhšie vety sú z väčšej vzdialenosti horšie čitateľné a poslucháč ich zvyčajne ani nečíta, resp. pri ich čítaní stráca niť myšlienok, pretože nestíha aj čítať aj počúvať. Prípadne poslucháč číta text na diapozitíve rýchlejšie ako prednášajúci, ktorý sa však potom stáva zbytočným. Počas prípravy by si mal autor text opakovane čítať a odstrániť všetky jazykové nedostatky (štylistika, gramatika, preklepy). Pri premietanom texte platí, že menej je viac; preplnené diapozitívy auditórium nezaujmu. Prednášajúci má prednášať a vysvetľovať, nemá to za neho robiť len písaný text na diapozitíve. Navyše, ak aj poslucháč číta veľa textu, nevenuje pozornosť výkladu

prednášajúceho. Samotný text (okrem výnimiek – citáty, citovanie a pod.) je len doplnkom slovného prejavu prednášajúceho. Autor by mal citlivo zvážiť použitie textu na diapozitívoch v inom jazyku, než je oficiálny jazyk podujatia. Za vážny nedostatok sa to pokladá na zahraničných podujatiach. Prezentácia má byť vyvážená z hľadiska zastúpenia textu, obrázkov, animácií, tabuliek a grafov; má mať logickú postupnosť. Samozrejme, ak má prednáška špecializovaný charakter, tieto pravidlá platia primerane. Nie je vhodné, aby prezentácia pozostávala len z grafov a tabuliek. Ich neprimerané množstvo nepodnecuje konštruktívnu diskusiu k téme a najmä premietanie tabuliek nemá očakávaný efekt.

Odporúčame, aby si autor prezentáciu zálohoval na CD-ROM/DVD, USB kľúči, ale aj na niektorom zo serverov. Vyhne sa tak problémom s odcudzenými alebo zabudnutými nosičmi/materiálmi. Na začiatku a na konci dlhšej prednášky sa odporúča prezentovať sumárny diapozitív. Autor tým poskytne poslucháčom informáciu, čo od neho môžu očakávať, čo sa z prednášky dozvedia, aký má prednáška cieľ a na konci si môžu poslucháči zasa overiť, či sa mu to podarilo. V rámci prípravy by si mal autor kvalitu prezentácie overiť pred vhodným publikom (spätná väzba). Pred vlastnou prezentáciou odporúčame skontrolovať spôsob zatemnenia miestnosti, bodové osvetlenie na prednášacom pulte, funkčnosť a obsluhu mikrofónu a laserového ukazovadla, ako aj výkonnosť a svietivosť projektora. Optimálne je prehrať si celú prezentáciu v mieste prednášky, pretože farby na diapozitívoch môžu vyznieť v inom odtieni na obrazovke počítača umiestneného čo len vo vedľajšej miestnosti, alebo na opačnom konci zemegule, či pri premietaní na projekčnú plochu. Pri necitlivom zvolení farby pozadia a písma v kombinácii so slabším zatemnením, alebo menej výkonným projektorom to môže byť pre autora zničujúce. Autor môže ovládať prezentáciu diapozitívov sám (cez diaľkové ovládače - efektnejšie, myšou a pod.), alebo požiadať o asistenciu. Je taktické priniesť na kongres plnú verziu prezentovanej prednášky vo forme vytlačenej hand-outu. Skúsení prednášajúci už ovládajú manažment získavania podkladových materiálov, poznajú svoje reakcie na zlyhanie technických prvkov, omyly a následky stresu pri nekritickom precenení vlastných síl a zručností. Vedia si správne načasovať aj rýchlosť prezentácie s ohľadom na auditórium, ktoré bude vidieť prezentáciu prvý raz. Pripomíname, že 10-minútová cvičná prezentácia môže trvať reálne okolo 12 minút. Na jeden diapozitív je potrebných 20 - 60 sekúnd a a pri 10-minútovej prednáške nie je vhodné premietnuť viac ako 12 - 14 diapozitívov (komunikační profesionáli používajú pri 10-minútovej prednáške 5 - 7 diapozitívov).

Najčastejšie chyby pri premietanej prezentácii

- 1/ malé písmo nevýraznej farby na nekонтрастnom nevýraznom pozadí
- 2/ rozličné ozdobné typy písma, text písaní veľkými písmenami (verzálky)
- 3/ diapozitív preplnený písaným textom alebo množstvom tabuľkových údajov, či grafov
- 4/ rýchly sled veľkého počtu diapozitívov
- 5/ premena prezentácie diapozitívov na farebnú show a odpútanie publika od obsahu práce
- 6/ vyrušovanie publika neadekvátnymi zvukovými efektmi (zvuk písacieho stroja, gong, siréna a pod.)
- 7/ rýchly prísun potravy (kŕmenie diapozitívmi/informáciami) s nemožnosťou ich stráviť
- 8/ autor položil každé slovo prednášky na diapozitívy

PRÍPRAVA DIAPOZITÍVU V SKRATKE

Odporúčania na prípravu profesionálnych diapozitívov (zlaté pravidlá)

- 1/ na jednom diapozitíve nemá byť viac ako 5 - 7 riadkov textu a v jednom riadku nemá byť viac ako 6 - 7 slov (nepreťažovať poslucháča textom). Ale pozor, text nemá byť monotónny, musí byť živý (napr. spestrený ilustráciami a odrážkami), inak toto pravidlo nemá zmysel
- 2/ dobrý diapozitív je jasný, stručný, jednoduchý, ucelený, dobre čitateľný
- 3/ pri 10-minútovej prednáške má byť najviac 12 - 14 diapozitívov.

Premietaná prezentácia v skratke

- 1/ Ide o významnú vizitku inštitúcie, ktorú na vedeckom a odbornom podujatí reprezentuje autor.
- 2/ Kvalitný vizuálny vnem zostáva v pamäti oveľa dlhšie, ako iba hovorené slovo. Jeden kvalitný obrázok môže povedať viac než veľa slov, samotný obrázok však nemôže nahradiť osobný prejav. Ale ilustrovaná prezentácia uľahčí poslucháčovi zapamätať si vás.
- 3/ Údaje na diapozitíve majú byť heslovité, bez dlhých viet a množstva údajov. Dobrý diapozitív je jasný, stručný, jednoduchý, ucelený, výpovedný a dobre čitateľný. Nezabúdajte, že ide primárne o vizuálnu prezentáciu.
- 4/ Prvý diapozitív: názov práce, meno autora/autorov (zvyčajne bez titulov), pracovisko a inštitúcia, v zahraničí aj štát. Názov práce má byť jednoduchý, stručný, jednoznačný, ako titulok v novinách, maximálne 6 - 8 slov. Na úvodnom diapozitíve môže byť uvedený aj dátum a miesto podujatia, emblém, alebo fotografia inštitúcie, či prvého autora (nikdy nie všetko naraz).
- 5/ Jadro prezentácie je na niekoľkých tematicky odlišených diapozitívoch – napríklad úvod (cieľ a dôvod vykonania štúdie), materiál a metódy, výsledky, diskusia, závery, odporúčania pre prax.
- 6/ Písmo Arial, Courier, Helvetica, Verdana, Tahoma. Na diapozitívoch používajte len jeden zvolený typ písma. Veľkosť základného textu je 22 a viac bodov, veľkosť písma nadpisu práce/diapozitívu 36 bodov a viac (a na každom diapozitíve rovnakú veľkosť), podnadpisy 28 a viac bodov. Vhodná veľkosť písma môže predstavovať až 90 % úspechu vnímania diapozitívu.
- 7/ Pri svetlom pozadí má byť farba písma tmavá, najvhodnejšia sú farby čierna, tmavomodrá, tmavozelená a hnedá. Farba písma a pozadia majú byť rovnaké pri celej prezentácii. Na jednom diapozitíve vrátane farby písma, majú byť maximálne štyri farby (okrem ilustrácií).
- 8/ Vhodné farebné kombinácie pre diapozitívy: pozadie biele (bledé), písmo čierne/tmavomodré; pozadie v odtieni tmavšej modrej, písmo matnejšie žlté; pozadie v odtieni tmavšej fialovej, písmo biele a podobne.
- 9/ Najistejšia farebná kombinácia pre neznámych podmienkach osvetlenia miestnosti: biele pozadie, čierne písmo.
- 10/ V úplne zatemnenej miestnosti sa odporúča tmavé pozadie so svetlým písmom, v svetlej miestnosti naopak, svetlé/bledé pozadie s tmavým písmom.

11/ Úspešnosť prezentácie pomocou PP závisí aj od kvality ilustrácií, obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, či videa.

12/ Pri 10-minútovej prezentácii sa odporúča použiť najviac 3 - 6 obrázkov. Na jednom grafe by nemalo byť viac ako 6 vertikálnych, alebo 3 horizontálne stĺpce. Grafy nepremeľkovať a nepreplniť. Používať jeden druh a veľkosť grafov. Jednoduchšie grafy majú vyššiu výpovednú hodnotu.

13/ Tabuľka by mala mať najviac 4 stĺpce krát 6 riadkov.

14/ Pri 10-minútovej prednáške nemá trvať jednotlivý videozáznam dlhšie ako 15 - 20 sekúnd.

15/ Prezentácia odbornej práce, ktorá má len formu premietaného textu (bez schém, obrázkov a podobne) je doslova zneužívaním modernej techniky a podceňovaním auditória.

16/ 10-minútová cvičná prezentácia trvá reálne okolo 12 minút. Na jeden diapozitív je potrebných 20 - 60 sekúnd.

17/ Používajte odrážky pred krátkymi vetami. Na poslednom diapozitíve sa patrí poďakovať sa auditóriu za pozornosť.

18/ Prezentácia má mať vždy reálny kontext (napríklad ku klinickej praxi). Kvalitný diapozitív je samovysvetľujúci v minimálnej verzii.

19/ Predposledný diapozitív slúži ako autorov „odkaz domov“ (take-home message) pre poslucháčov. Majú na ňom byť 2 - 3 kľúčové myšlienky/zistenia/závery zásadného charakteru.

20/ Prezentáciu si vždy zálohujte aj viacnásobne.

21/ Zlá prezentácia predstavuje stratu času a peňazí (poslucháčov).

22/ Pri príprave prezentácie rozmýšľajte akoby ste sedeli v auditóriu.

23/ Diapozitívy . . . majú byť tak jednoduché, ako je to možné, ale nie jednoduchšie. (upravené podľa A. Einsteina)

24/ Prednášajúci má prednášať a vysvetľovať, nemá to za neho robiť diapozitív. Prezentácia je o prezentujúcom, nie o PowerPointe a vybavení počítača.

25/ Šikovný prednášajúci prezentuje len tie údaje, ktoré „musí“. Nikdy neprednáša auditóriu otočený chrbtom, nerozpráva sa s projekčnou plochou a nezacláňa. Udržiava kontakt očami s auditóriom.

26/ Šikovný prednášajúci nikdy nesvieti laserovým ukazovadlom do auditória a neblúdi ním „kade-tade“ po diapozitíve.

27/ Šikovný prednášajúci s nadšením odovzdáva odkaz auditóriu. Významnosť prezentácie prináša nadšenie. Nadšenie priťahuje pozornosť. Pozornosť vedie k akcii/aktivite.

28/ Na jednom diapozitíve by mala byť jedna myšlienka/idea (okrem sumárneho diapozitívu).

31/ Kontrolujte, kontrolujte, kontrolujte všetko, i počet diapozitívov, všetko nadbytočné PREČ, aj nadbytočné diapozitívy PREČ.

Ako zabiť vlastnú prezentáciu (a zanechať zlý dojem)

1/ úplne ignorujte, kto je vaše auditórium

- 2/ používajte veľa textu, najlepšie veľkými písmenami; nezmyselné a početné odrážky na diapozitíve
- 3/ použite veľa animácií a zvukových efektov
- 4/ použite umelecké/prečakané pozadie, písmo, všetko, aby sa text nedal čítať
- 5/ použite na diapozitíve viac druhov a veľkostí písma; najlepšia veľkosť písma „12 bodov“, to sa naozaj dobre číta, najmä z posledných radov
- 6/ použite na jednom diapozitíve toľko farieb písma, ako je len možné
- 7/ použite kliparty, animácie
- 8/ urobte v texte čo najviac gramatických, štylistických, koncepčných, odborných chýb
- 9/ čítajte každé slovo na diapozitíve
- 10/ buďte takí vtipní, ako sa len dá
- 11/ premyslite si obsah prezentácie priamo počas jej premietania
- 12/ rozprávajte sa s vlastným diapozitívom koľko vládzete, samozrejme otočení chrbtom k auditóriu
- 13/ premietnite tak rýchlo a tak veľa diapozitívov, ako je to možné.

Zoznam bibliografických odkazov

- 1/ BRADBURY, A. Jak úspěšně prezentovat a přesvědčit. Praha : Computer Press, 2003. 129 s. ISBN 80-7226-424-9.
- 2/ BRISCOE, M. H. Preparing scientific illustrations: a guide to better posters, presentations, and publications, 2nd ed. New York : Springer-Verlag, 1996. 204 pp. ISBN 0-387-94581-4.
- 3/ EDWARDS, A. D. N. Presenting your conference paper. [online], [citované 17.12.2003]. Dostupné na internete: <<http://cise.sbu.ac.uk/hci2002/present.html>>
- 4/ HINDLE, T. Úspešná prezentácia. Bratislava : Slovart, 2001, 71 s. ISBN 80-7145-554-7.
- 5/ MARCU, M. G. A Great Scientific Presentation – from Stress to Success! [online], [citované 7.8.2003]. Dostupné na internete: <<http://www.scienceboard.net/community/perspectives.76.html>>
- 6/ MEŠKO, D. et al. Akademická príručka. Martin : Osveta 2005, 496 s. ISBN 8080632006.
- 7/ PowerPoint Presentation Guidelines. [online], [citované 7.6.2003]. Dostupné na internete: <<http://www.crocker.k12.mo.us/tech/pptrules.htm#presentation%20guidelines>>
- 8/ Robert A. L. Mortvedt Library, Pacific Lutheran University. Designing Presentation Visuals. [online], [citované 17.12.2003] Dostupné na internete: <http://www.plu.edu/~libr/media/designing_visuals.html>
- 9/ Slide and PowerPoint preparation guidelines. Canadian Society of Animal Sciences. [online], [citované 5.8.2003]. Dostupné na internete: <<http://www.csas.net/sk/03-slideprep.pdf>>
- 10/ Slide preparation guidelines for oral presentation. Federation of Animal Science Societies. [online], [citované 5.8.2003]. Dostupné na internete: <http://www.fass.org/fass-01/images/Slide.pdf>